

СИЛАБУС курсу
« Актуальні проблеми господарського процесу »
2020-2021 навчального року

Назва курсу	Актуальні проблеми господарського процесу
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра господарського права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність 081 Право Галузь знань 08 Право
Форма навчання	Денна, вечірня, заочна
Викладачі курсу	Орлова Оксана Степанівна, кандидат юридичних наук, доцент
Посилання на робочу програму	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/20260
Коротка анотація курсу	Курс «Актуальні проблеми господарського процесу» є вибірковою дисципліною для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право, яка викладається в 1-2 семестрах в обсязі шести кредитів ECTS. Обсяг курсу становить 42 години лекційних, 30 годин семінарських, 108 годин самостійної роботи.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми господарського процесу» є набуття здобувачем достатніх компетентностей для здійснення правосуддя в господарських справах, сучасних процесуальних особливостей розгляду окремих категорій спорів для напрацювання напрямів їх вирішення з відповідним теоретичним обґрунтуванням, які приводять до отримання нових знань. Вивчення цієї дисципліни надає можливості здобувачеві бачити та розуміти процеси формування, реформування та оптимізації інвестиційної сфери комплексно та системно, що надасть переваги при проведенні досліджень по суміжній тематиці.
Очікувані результати навчання	Очікуваними результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачами є: - Набуття нових знань щодо формування, реформування та оптимізації господарського процесуального права, здатність до комплексного та системного аналізу у його організаційному та функціональному вимірі; - Вміння прогнозувати напрямки, тенденції розвитку та удосконалення господарського процесуального законодавства в Україні, виходячи із принципів та тенденцій сучасності, - Вміння аналізувати сутності найважливіших правових категорій та конструкцій законодавства, в тому числі розуміння основних тенденцій його розвитку й застосування - Вміння проводити комплексні дослідження стосовно системи складання господарсько-процесуальних документів з позицій доктрини верховенства права, відбирати та аналізувати наукові дослідження вчених з проблематики навчальної дисципліни та визначати цінність

	<p>наукових джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність апробувати практичні навички щодо формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій у сфері господарського судочинства - Вміння взаємодіяти у рамках навчальної групи при формулюванні та презентації наукових міркувань щодо проблематики дисципліни, вміння вести дискусії з питань організації і діяльності господарського процесу із науковою спільнотою в сфері професійної діяльності, грамотно ставити питання та давати на них відповіді у ході наукових дискусій - Вміння відображати результати наукового пошуку та наукового аналізу у есе та наукових статтях <p>Вміння використовувати отримані знання з дисципліни для логічних основ побудови наукової діяльності та вивчення інших питань, проблем, інститутів та галузей науки</p>
Ключові слова	Господарський процес, судова реформа, учасники процесу, господарське судочинство
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми здійснення господарського судочинства 2. Проблеми доступності до господарського правосуддя. 3. Проблеми діяльності учасників в господарському процесі 4. Проблеми доказування в господарському процесі 5. Судова реформа та її вплив на стан господарського судочинства 6. Проблеми практики розгляду різних категорій справ 7. Проблеми розгляду справ господарськими, цивільними та адміністративними судами 8. Судові рішення. Проблеми перегляду судових рішень в господарських справах 9. Шляхи підвищення ефективності діяльності господарського судочинства
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці першого семестру, екзамен – за підсумками року
Навчальні методики	Лекції, презентації, обговорення актуальних питань, наукові дискусії за результатами представленого есе.
Оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за роботу на семінарських заняттях: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів –60; • захист підготовленого есе перед аудиторією: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 40ю <p>Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюється за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї, а також вільно їх висловлювати. - оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач

	<p>освітнього ступеня доктора філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки.</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, може продукувати нові думки та ідеї, а також застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою; - оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення. - оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та практичної діяльності, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. - оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань. - оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізу інформації, не може продукувати нові думки та ідеї.
<p>Орієнтовні питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавство про господарське судочинство. Джерела права, що застосовуються судом. Дії суду у випадку з'ясування суперечностей закону, який підлягає до застосування, Конституції України. 2. Завдання та основні засади господарського судочинства. 3. Поняття гласності та відкритості судового процесу. Підстави

розгляду справи в закритому судовому засіданні.

4. Форми господарського судочинства.
5. Спрошене провадження. Поняття малозначних справ.
6. Досудове врегулювання спору. Порядок та підстави вжиття заходів досудового врегулювання спору.
7. Поняття та види юрисдикції. Категорії справ, які відносяться до юрисдикції господарських судів.
8. Територіальна підсудність. Виключна підсудність.
9. Інстанційна юрисдикція.
10. Порядок та підстави передачі справи на розгляд іншому суду.
11. Склад суду. Порядок та наслідки зміни складу суду. Постійні колегії суддів.
12. Порядок визначення складу суду для розгляду конкретної справи. Колегіальний розгляд справи.
13. Відвід (самовідвід). Поняття, суб'єкт та підстави відводу. Наслідки відводу судді.
14. Процесуальна правоздатність та процесуальна дієздатність.
15. Поняття та види учасників господарського процесу.
16. Сторони господарського процесу. Процесуальні права та обов'язки.
17. Зловживання процесуальними правами та форми їх прояву.
18. Процесуальна співучасть. Умови її існування.
19. Заміна неналежного відповідача або залучення співвідповідача. Наслідки вчинення такої процесуальної дії.
20. Треті особи. Види. Порядок вступу/залучення до участі у справі. Наслідки незалучення у справі третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору.
21. Процесуальне правонаступництво.
22. Органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб. Участь у судовому процесі та їх процесуальні права.
23. Представництво в господарському процесі. Особливості представництва у малозначних справах. Особи, які можуть та не можуть бути представниками
24. Інші учасники судового процесу. Помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник.

25. Свідок. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
26. Експерт. Експерт з питань права. Спеціаліст.
27. Докази в господарському процесі. Засоби доказування. Підстави звільнення від доказування.
28. Порядок подання доказів. Обов'язок доказування.
29. Ознаки доказування (належність, допустимість, достатність, достовірність)
30. Предмет доказування. Належність доказів.
31. Витребування доказів. Порядок вирішення питання про витребування доказів.
32. Оцінка доказів. Значення оцінки доказів для вирішення справи.
33. Судові доручення щодо збирання доказів та порядок їх виконання.
34. Показання свідків та порядок їх оформлення.
35. Письмові докази, порядок їх подання. Належність письмових доказів.
36. Речові докази. Речові докази, що швидко псуються та порядок їх огляду .
37. Електронні докази, зберігання та повернення їх оригіналів.
38. Експертиза та її види. Випадки та порядок призначення експертизи судом. Висновок експерта. Обов'язкові реквізити.
39. Поняття та способи забезпечення доказів. Порядок розгляду заяви про забезпечення доказів. Наслідки вчинення такої процесуальної дії.
40. Поняття та види процесуальних строків. Порядок обчислення строків.
41. Поновлення та продовження процесуальних строків. Наслідки пропуску процесуальних строків.
42. Порядок здійснення судом повідомлення і виклику учасників справи. Випадки обов'язкового оприлюднення судом інформації на офіційному веб-порталі судової влади України про рух справи.
43. Судові витрати. Склад судових витрат. Розподіл судових витрат.
44. Поняття заходів процесуального примусу та їх види. Підстави і порядок застосування.
45. Забезпечення позову. Різновиди забезпечення позову. Заборона

окремих видів забезпечення позову.

46. Порядок, строк та наслідки розгляду заяви про забезпечення позову. Зустрічне забезпечення.
47. Особлива форма судового рішення – судовий наказ. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.
48. Порядок звернення та розгляд заяви про видачу судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили.
49. Заява про скасування судового наказу.
50. Форми позовного провадження. Стадії загального позовного провадження.
51. Особливості розгляду справи в порядку спрощеного провадження.
52. Поняття та види заяв по суті справи. Порядок та строки їх подання.
53. Позовна заява. Зміст, форма та документи, які додаються до неї.
54. Відзив та його обов'язкові реквізити.
55. Відповідь на відзив, заперечення, письмові пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Особливості їх оформлення та наслідки ненадання їх суду.
56. Заяви з процесуальних питань. Зміст, форма та наслідки їх недотримання.
57. Правові підстави для залишення позовної заяви без руху.
58. Повернення позовної заяви. Відмова у відкритті провадження у справі. Особливості наслідків вказаних процесуальних дій.
59. Підготовче провадження. Завдання, строк та наслідки його проведення.
60. Ухвала суду про відкриття провадження у справі. Особливості змісту ухвали, постановленої в загальному та спрощеному провадженні.
61. Врегулювання спору за участю судді. Порядок, строк та припинення врегулювання спору.
62. Розгляд справи по суті, як особлива стадія позовного провадження. Завдання, строк та порядок його проведення.
63. Зупинення провадження у справі. Обов'язок та право суду зупинити провадження у справі.
64. Підстави залишення позову без розгляду і закриття

провадження у справі та їх наслідки.

65. Рішення суду та порядок їх ухвалення. Законність та обґрунтованість судового рішення.

66. Зміст рішення. Набрання рішенням законної сили.

67. Поняття додаткового рішення. Підстави та порядок його ухвалення.

68. Роз'яснення судового рішення. виправлення опісок та арифметичних помилок.

69. Підстави перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

70. Порядок і строк подання відповідної заяви про перегляд.

71. Наслідки недотримання встановленої форми і змісту заяви.

72. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Судові рішення, прийняті за результатами перегляду та порядок їх оскарження

73. Предмет та суб'єкт апеляційного оскарження.

74. Порядок та строк подання апеляційної скарги. Її форма та зміст

75. Апеляційний розгляд. Судові рішення, ухвалені за наслідками апеляційного перегляду

76. Право та підстави порушення справи про банкрутство

77. Судові процедури банкрутства

78. Строки і порядок проведення судових засідань.

79. Судові акти у справі про банкрутство (зміст та форма)

80. Учасники справи про банкрутство

81. Право та підстави касаційного оскарження

82. Строк, порядок подання, форма і зміст касаційної скарги. Залишення скарги без руху. Повернення касаційної скарги, відмова у відкритті касаційного провадження.

83. Порядок розгляду касаційної скарги

84. Повноваження суду касаційної інстанції

85. Постанова суду касаційної інстанції. Обов'язковість вказівок, що містяться в постанові.

86. Звернення судового рішення до виконання. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання.

87. Правові підстави відстрочення або розстрочення виконання

	<p>судового рішення, зміна способу та порядку виконання судового рішення. Поворот виконання рішення.</p> <p>88. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Скарга на рішення, дію чи бездіяльність державного виконавця чи приватного виконавця, строк та порядок її розгляду.</p> <p>89. Особливості провадження у справах про оскарження рішень третейських судів.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Васильєв С. В. Довідник з підготовки до судового розгляду окремих категорій господарських справ. Х.: Еспада, 2013. 560 с 2. Винокурова Л. Щодо розвитку правової доктрини третейського розгляду в Україні. <i>Право України</i>. 2014. № 12. С. 11-26. 3. Висновки Верховного Суду України, викладенні у постановках, ухвалених за результатами розгляду заяв про перегляд судового рішення з підстав, передбачених пунктами 1,2 ч.1 ст. 111 ГПК України за 1 півріччя 2015 р. <i>Вісник Верховного Суду України : Офіційне науково-практичне видання</i>. 2016. №3. С. 3 - 12. 4. Грек Б.М. Господарський процес України (у схемах): Навчальний посібник. К.: Прецедент, 2006. 181 с 5. Світличний О. П. Господарський процес: підручник за заг. Ред.Світличного О. П. К.: НУБіП України., 2016 337 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Глушенко С. Участь вищих спеціалізованих судів у конституційному судочинстві. <i>Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис</i>. 2015. № 3. С. 55 - 62. 2. Городовенко В. Реалізація принципів статусу суддів у контексті нового етапу судово-правової реформи. <i>Право України</i>. 2015. № 1. С. 131 - 142. 3. Про судоустрій та статус суддів: Закон України 1402-VIII від 02.06.2016 р. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2016. № 31. Ст. 545. 4. Короїд С. О. Господарське судочинство : історія становлення, вплив на дуалізм цивільної юрисдикції та перспективи розвитку господарсько-процесуальної форми захисту прав. <i>Юридична наука</i>. 2015. № 6. С. 28 - 33. 5. Львов Б. Вдосконалення національного законодавства у сфері міжнародного комерційного арбітражу і третейського розгляду спорів у процесі судової та конституційної реформ в Україні. <i>Право України</i>. 2016. № 5. С. 12 - 18. 6. Рабінович П., Ратушна Б. Належне доказування як елемент

- права на справедливий судовий розгляд у судовому праві України (в світлі європейських стандартів). *Право України*. 2015. № 3. С. 87 - 97
7. Селівон М. Про деякі питання взаємодії судів із міжнародним комерційним арбітражем. *Право України*. 2014. № 12. С. 27-36.
8. Арбітражні суди України: історико-правовий нарис, портрети, події / За заг. Ред Д.М.Притики. К.: Видавничий Дім «ІнЮре», 2001. 24 с.
9. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: наук.-практ. комент. Видання третє. К.: Видавництво «Юстініан», 2008. 872 с.
10. Беяневич О. Верховенство права і законність як принципи господарського процесуального права. *Право України*. 2011. № 6. С. 13-20.
11. Господарський процесуальний кодекс України: (друге видання, із змінами і доповненнями): 3 постатейними матеріалами судової практики застосування процесуальних норм (станом на 1 березня 2012 року) / Уклад. В.Е. Беяневич. К.: Юстініан, 2012. 880 с.
12. Господарські суди в Україні: правові засади організації та здійснення правосуддя / За заг.ред. Д.М. Притики. К.: Видавничий дім «ІнЮре», 2002. 624 с.
13. Господарське процесуальне право: підручник О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, Т.В. Степанова та ін.; за ред. О.П. Подцерковного, М.Ю.Картузова. Х.: Одіссей, 2011. 400 с.
14. Господарське процесуальне право України: підручник / В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос, В.П. Нагребельний, Д.М. Лук'янець; За заг. ред. к.ю.н. В.Д. Чернадчука. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 331 с.
15. Історія комерційних судів: Історико-правове дослідження на прикладі Одеського комерційного суду (1808-1917). Одеса: Юридична література, 2006. 168 с.
16. Притика Д. Створення науково обґрунтованої системи правосуддя в Україні головна мета судової реформи. *Право України* 2003. № 12. С.71-83.
17. Резнікова В.В. Досудове врегулювання господарських спорів: необхідність та шляхи реформування. *Вісник господарського судочинства* №5. 2012. С.101-111.
18. Пригуза П.Д., Пригуза А.П. Науково-практичний коментар Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у редакції з 18 січня 2013 року (доктринальне тлумачення норм права неплатоспроможності та

статей 1-21). Херсон: Видавництво «ТДС», 2013, 304 с.

19. Притика Д. Арбітражні суди України: 10 років на стороні законності в господарських відносинах. *Право України*. 2001. № 6. С. 13-16.

20. Степанова Т.В. Поняття допустимості доказів у господарському процесі. *Вісник господарського судочинства*. 2002. № 2. С. 230-233.

21 Степанова Т.В. Судова реформа та деякі колізії у Господарському процесуальному кодексі України. Реформа процесуального законодавства: Матеріали Круглого столу економіко-правового факультету ОНУ ім. 1.1.Мечникова МОП України. Одеса: КП "Чорноморье". 2002. С 5-8.

22. Мельниченко О.І. Про практику застосування арбітражними судами конкурентного законодавства. *Вісник господарського судочинства*. 2001. № 2. С. 38-52.

23. Ніколенко Л.М. Експертиза у господарському процесі України (коментар до статей 41, 42 Господарського процесуального кодексу України). *Законодавство України: науково-практичні коментарі*. 2003. № 7. С. 40-46.

24. Ніколенко Л.М. Критерії розподілу обов'язку по доказуванню в господарському процесі. Матеріали V підсумкової (2002 р.) наук.-прак. конф. викладачів. Маріуполь: МП. 2003. С. 21-22.

25. Ніколенко Л.М. Предмет доказування в господарському процесі України. *Держава і право*. 2003. Вип. 20. С. 252-259.